

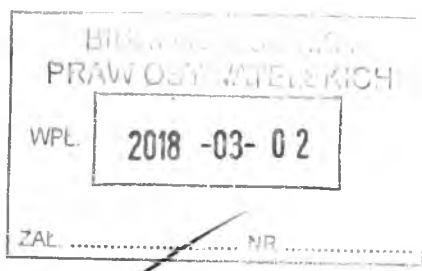
RPW/14282/2018 P
Data: 2018-03-02

KOMENDANT
NADODRZAŃSKIEGO ODDZIAŁU
STRAŻY GRANICZNEJ
w Krośnie Odrzańskim

NO-50/1067/18

28 LUT. 2018

Krosno Odrzańskie, dnia 28 lutego 2018r.

Egzemplarz numer 1.

Szanowna Pani

Justyna Róża Lewandowska

DYREKTOR

Zespołu Krajowego Mechanizmu Prewencji
Biura Rzecznika Praw Obywatelskich

00-090 Warszawa
Aleja Solidarności 77

Dot.: odpowiedź na raport KMP.572.1.2017.MK

Szanowna Pani Dyrektor,

poniżej przedstawiam odpowiedź na zalecenia sformułowane w Raporcie Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców w Krośnie Odrzańskim, nr pisma KMP.572.1.2017.MK z dnia 30.01.2018r.

Zalecenie 1.1

„Zwiększenie dostępności psychologa.”

Uprzejmie informuję, że Strzeżony Ośrodek dla Cudzoziemców w Krośnie Odrzańskim dysponuje w swojej strukturze psychologiem będącym funkcjonariuszem Straży Granicznej. Jest nim Kierownik Sekcji Edukacyjnej – psycholog z uprawnieniami. Wymieniona osoba dostępna jest dla cudzoziemców codziennie, pomiędzy godziną 07.30 a 15.30. Dodatkowo, dla potrzeb Strzeżonego Ośrodka zapewniono psychologa zewnętrznego, którego dostępność jest raz w tygodniu przez cztery godziny. Psycholog ten wyłaniany jest w ramach procedury przetargowej, umowa obowiązuje do końca września 2018r. W przypadkach nagłej potrzeby poddania cudzoziemca konsultacji psychologicznej korzystamy z innych podmiotów świadczących przedmiotowe usługi na terenie Krosna Odrzańskiego lub okolic. Zapewniam, że pod koniec obowiązywania bieżącej umowy z psychologiem zewnętrznym poddana zostanie ocenie ewentualna potrzeba zwiększenia dostępności do psychologa zewnętrznego. W przypadku stwierdzenia takiej potrzeby oraz w sytuacji posiadania przez Nadodrzański Oddział Straży Granicznej możliwości finansowych, zwiększony zostanie zakres świadczonej umowy o dodatkowe godziny.

Zalecenie 1.2

„Zapewnienie obecności psychologa i pracownika medycznego w zespołach interwencyjnych.”

W skład każdego zespołu interwencyjnego wchodzi personel medyczny, oraz w razie potrzeby psycholog. W tym konkretnym przypadku cudzoziemiec nie wyrażał chęci poddania się badaniom medycznym oraz konsultacji psychologicznej. Z przekazanej przez Służbę Zdrowia informacji wynika, że cudzoziemiec od dnia umieszczenia w SOdC, to jest od dnia 09.08.2017r., był konsultowany medycznie w następujących terminach :

- 11.08.2017r. – badanie wstępne;
- 16.08.2017r. – odmowa poddania się badaniu RTG;
- 01.09.2017r. – cudzoziemca skierowano na konsultację psychologiczną;
- 04.09.2017r. - badanie;
- 12.09.2017r. – konsultacja związana z protestem głodowym, cudzoziemiec odmawia poddania się badaniu;
- 14.09.2017r. - konsultacja związana z protestem głodowym, cudzoziemiec odmawia poddania się badaniu.

Podczas trwania protestu cudzoziemcowi wielokrotnie proponowano skorzystanie z konsultacji zarówno medycznej jak i psychologicznej. Cudzoziemiec nie wyraził na to zgody. Nie pozwalał na przeprowadzenie badania. Niemniej jednak kierownictwo Strzeżonego Ośrodka utrzymywało stały i bieżący kontakt w przedmiotowej sprawie z personelem medycznym. Jak zarejestrowano na udostępnionym Państwu do wglądu materiale z nagrania z monitoringu, personel medyczny wielokrotnie - bezskutecznie usiłował przeprowadzić badanie cudzoziemca.

Zalecenie 1.3

„Zapewnienie osobom po próbach samobójczych opieki psychiatrycznej”

Cudzoziemcy umieszczeni w Ośrodku mają zapewniony dostęp do lekarzy o wszelkich specjalnościach. Niemniej jednak czasami potrzeba kilku dni na zorganizowanie wizyty lekarskiej. Uzależnione jest to od dostępności lekarza oraz godzin jego przyjęć. W tym konkretnym przypadku cudzoziemiec w Ośrodku w Krośnie Odrzańskim nie został poddany konsultacji psychiatrycznej po dokonaniu próby samobójczej, gdyż od zaistnienia zdarzenia do wyjazdu cudzoziemca do Aresztu dla Cudzoziemców w Przemyślu minęło około 24 godzin. Dalszą opiekę medyczną nad cudzoziemcem przejął Areszt dla Cudzoziemców w Przemyślu.

Zalecenie 1.4

„Stosowanie kajdanek przy konwojowaniu cudzoziemców wyłącznie w uzasadnionych konkretnych okolicznościach przypadkach indywidualnych, nie zaś jako zasady.”

Opisana w raporcie sytuacja dotyczy pieszego doprowadzania cudzoziemców z obiektu Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców do Ambulatorium znajdującego się na terenie Komendy Oddziału, ale w odległości kilkuset metrów od ogrodzenia Ośrodka. Gabinet lekarski znajduje się na terenie Strzeżonego Ośrodka i zarówno w trakcie przeprowadzania cudzoziemców do gabinetu jak i w trakcie badania kajdanki nie są stosowane.

Przedmiotowa kwestia uregulowana została w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej :

„Art. 2. 1. Uprawnieni do używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej są: ... 14) funkcjonariusze Straży Granicznej;”

„Art. 4. Ilekroć w ustawie jest mowa o: 2) doprowadzeniu - należy przez to rozumieć czynności podejmowane w celu przemieszczenia: b) cudzoziemca pobranego ze strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia.”

„Art. 11. Środków przymusu bezpośredniego można użyć lub wykorzystać je w przypadku konieczności podjęcia co najmniej jednego z następujących działań: ... 9) zapewnienia bezpieczeństwa konwoju lub doprowadzenia;”

„Art. 12. 1. Środkami przymusu bezpośredniego są: ... 2) kajdanki;”

„Art. 13. 1. Środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. a, pkt 2-4 i 6, można użyć także prewencyjnie w celu zapobieżenia ucieczce osoby ujętej, doprowadzanej, zatrzymanej, konwojowanej lub umieszczonej w strzeżonym ośrodku, areszcie w celu wydalenia lub osoby pozbawionej wolności, a także w celu zapobieżenia objawom agresji lub autoagresji tych osób.”

„Art. 35. 1. Decyzję o użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego uprawniony podejmuje samodzielnie.”

Jak wynika z wymienionego aktu prawnego, decyzję o użyciu kajdanek podejmuje funkcjonariusz indywidualnie, po dokonaniu oceny czynników mających wpływ na realizację doprowadzenia (środek lokomocji, trasa doprowadzenia, zachowanie osoby doprowadzanej, itp.). Niemniej jednak, w ramach bieżących szkoleń przypomniane zostaną funkcjonariuszom pełniącym służbę w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców zagadnienia związane z poszanowaniem godności oraz praw człowieka.

Zalecenie 1.5

„Zapewnienie psychologowi szkolenia z identyfikacji ofiar tortur, Protokołu Stambulskiego oraz pracy z migrantami.”

Pragnę Panią zapewnić, iż psycholog zewnętrzny wykonujący zadania na rzecz cudzoziemców umieszczonych w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców posiada szerokie kompetencje zawodowe. Posiada kwalifikacje psychologa klinicznego kwalifikowanego w zakresie diagnozy i terapii neuropsychologicznej. Jest także licencjonowanym terapeutą. Legitymuje się zaświadczeniem o ukończeniu czteroletniego kursu psychoterapii atestowanego przez Sekcję Naukową Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego. Rozumiejąc natomiast potrzebę posiadania wiedzy z identyfikacji ofiar tortur oraz Protokołu Stambulskiego, wystąpię do Komendy Głównej Straży Granicznej z wnioskiem o rozważenie możliwości zorganizowania przedmiotowego szkolenia dla potrzeb psychologów wykonujących swoje zadania na rzecz cudzoziemców umieszczonych w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców.

Zalecenie 1.6

„Usunięcie krat z okien.”

Przedmiotowa kwestia uregulowana została w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 kwietnia 2015r. w sprawie strzeżonych ośrodków i aresztów dla cudzoziemców :

„§ 6. Pokoje dla cudzoziemców w strzeżonym ośrodku są wyposażone w: ... 2) okna uchylne, których stosunek powierzchni liczonej w świetle ościeżnic stanowi nie mniej niż 1/4 powierzchni podłogi, z zainstalowaną na zewnątrz kratą z prętów lub płaskowników, albo okna, których stosunek powierzchni liczonej w świetle ościeżnic stanowi nie mniej niż 1/4 powierzchni podłogi, o konstrukcji zapewniającej bezpieczeństwo oraz udaremnienie ucieczki cudzoziemca, z których co najmniej jedno jest uchylne;”

Z uwagi na fakt, iż wymiana okien w pomieszczeniach mieszkalnych w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w Krośnie Odrzańskim na okna o zwykłej konstrukcji nastąpiła w 2017r. przy udziale środków Unii Europejskiej (FAMI), w chwili obecnej brak jest możliwości dokonywania takich zmian. Przepisy wspomnianego rozporządzenia dopuszczają stosowanie krat w oknach pomieszczeń mieszkalnych cudzoziemców umieszczonych w Strzeżonym Ośrodku.

Zalecenie 1.7

„Przeprowadzanie sprawdzenie cudzoziemców w warunkach szanujących godność.”

Realizując zalecenie informuję Panią Dyrektor, iż regały umiejscowione w przedmiotowym pomieszczeniu zostaną przesłonięte zasłonami. Pomieszczenie doposażone zostanie w stół, krzesło oraz wieszak. Do dyspozycji, w trakcie czynności związanych ze sprawdzaniem cudzoziemców pozostanie wydzielona w ten sposób część o powierzchni około 12 m².

Zalecenie 1.8

„Naprawę wielofunkcyjnego urządzenia oraz umożliwienie cudzoziemcom samodzielnego faksowania dokumentów.”

Strzeżony Ośrodek dla Cudzoziemców w Krośnie Odrzańskim wyposażony jest w dwa, pracujące w sieci urządzenia wielofunkcyjne dostępne dla cudzoziemców w sali komputerowej. W chwili wizytacji pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich uszkodzone było jedno z dwóch dostępnych urządzeń. Drugie urządzenie z uwagi na fakt, iż także jest wpięte do sieci było dostępne dla wszystkich stanowisk komputerowych. Wadliwe urządzenie zostało naprawione kilka dni po Państwa wizytacji.

Odnosząc się do kwestii umożliwienia cudzoziemcom samodzielnego faksowania dokumentów stwierdzić należy, iż ustawa z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach, w art. 415 ust. 1 pkt 17 dopuszcza tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach do korzystania ze środków łączności lub wysyłania korespondencji na koszt strzeżonego ośrodka. Wprowadzenie takiej możliwości dla wszystkich cudzoziemców, bez względu na posiadane przez nich środki finansowe byłoby w mojej ocenie naruszeniem dyscypliny budżetowej.

Zalecenie 1.9

„Wyposażenie funkcjonariuszy SG pionu ochrony w identyfikatory.”

Przedmiotowe zagadnienie określone zostało w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 marca 2016r. w sprawie umundurowania funkcjonariuszy Straży Granicznej :

„§ 19. Funkcjonariusz oprócz umundurowania może nosić: ... 8) przepustki służbowe;”,

oraz w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lipca 2014r. w sprawie legitymacji służbowych oraz znaków identyfikacyjnych funkcjonariuszy Straży Granicznej :

„ZAŁĄCZNIK Nr 3 SZCZEGÓŁOWY SPOSÓB NOSZENIA PRZEZ FUNKCJONARIUSZA STRAŻY GRANICZNEJ ZNAKU IDENTYFIKACYJNEGO

1. *Funkcjonariusz umundurowany pełniący służbę graniczną lub wykonujący czynności administracyjno-porządkowe nosi znak w sposób następujący:*

1) *użytkujący umundurowanie typu Wojsk Lądowych - na prawej górnej kieszeni (na pasku skórzanym podpiętym pod klapkę do guzika tej kieszeni): kurtki munduru wyjściowego, bluzy olimpijki, bluzy polowej, koszuli koloru białego z krótkimi rękawami, koszuli koloru khaki z krótkimi rękawami i naramiennikami, koszuli koloru khaki z długimi rękawami i naramiennikami, koszuli polowej z krótkimi rękawami, kurtki służbowej Straży Granicznej koloru khaki z podpinką i kurtki polowej;”.*

W chwili obecnej, biorąc pod uwagę obowiązujący stan prawny, brak jest możliwości noszenia przez funkcjonariuszy pionu ochrony identyfikatorów. Noszenie znaku identyfikacyjnego nie dotyczy funkcjonariuszy pełniących służbę wartowniczą. Natomiast noszenie imiennych przepustek dopuszczonych przez wspomniane rozporządzenie mogło by narazić na niebezpieczeństwo zarówno funkcjonariuszy Straży Granicznej jak i cudzoziemców. Smyczka lub zawieszka na której umieszczona byłaby przepustka noszona na szyi lub przytwierdzona do munduru, w sytuacji zdarzenia nadzwyczajnego mogła by zostać wykorzystana do uszkodzenia ciała funkcjonariusza.

Nadmieniam, iż wykaz funkcjonariuszy pełniących służbę na danej zmianie w danym dniu znajduje się w dokumentacji służbowej Strzeżonego Ośrodka. W sytuacji złożenia skargi przez cudzoziemca na funkcjonariusza, na podstawie tylko samej daty oraz przybliżonej godziny zaistnienia zdarzenia, można ustalić dane funkcjonariusza pełniącego służbę w danym miejscu. Funkcjonariusz także jest obowiązany, na żądanie cudzoziemca podać swoje służbowe dane identyfikacyjne.

Z poważaniem

KOMENDANT
Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej
wz. plk SG Tomasz Michalski

Wykonano w 2. egzemplarzach

Egz. nr 1. – adresat

Egz. nr 2. – a/a

Sporz./wyk.: K. Słowik, tel. 68 3582200

Dnia 27.02.2018r.